

Nr 4 | nov 2011

Giftfri Vänermiljö målet

Det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö innebär för Väneren bland annat att:

- Alla fiskar från Väneren ska kunna ätas så ofta man vill. Det innebär att halterna av PCB, dioxin och kvicksilver i fisk måste minska.

Vänermiljön innehåller idag generellt lägre halter av miljögifter, det går åt rätt håll. Men fler åtgärder behövs för att vi ska nå målet och de beskrivs i [Vattenvårdsplanen för Väneren](#).

Utgivet av Vänerens Vattenvårdsförbund Vänerkansliet, Sara Peilot, 0501 - 60 54 20

sara.peilot@lansstyrelsen.se
www.vanern.se

Väneren mycket renare idag

Utsläppen av miljögifter till Väneren har minskat avsevärt jämfört med för trettio år sedan och Väneren har blivit mycket renare. En av Vänerens symboler för en renare miljö är havsörnen. Havsörnen kom tillbaka 2001 som häckande fågel i Väneren efter att ha varit borta i närmare 100 år. I mitten av 1900-talet drabbades örnarna av miljögifterna DDT och PCB och fåglarna höll på att försvinna helt från landet. Örnstammen kunde räddas tack vare fredning, förbud mot miljögifter och en omfattande vinterutfodring med giftfri föda. Nu ökar havsörnarna och de återtar gamla häckningsområden vid Väneren.

Halterna i ytsediment av dioxin och PCB har i Värmlandssjön minskat kraftigt de senaste tjugo åren. I Dalbosjön har dioxinhalterna varit mer oförändrade men PCB har minskat mycket kraftigt. I Åmålsviken har PCB-halterna halverats och i Mariestadsfjärden är minskningen ännu större.

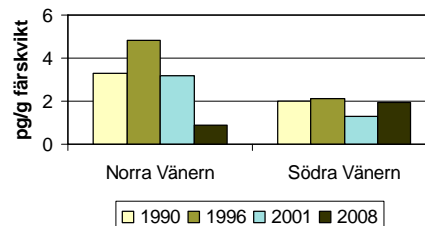
Dioxin och dioxinliknande PCB

Flera fiskarter har fortfarande förhöjda halter av PCB, dioxin och kvicksilver, vilket är resultatet av gamla synder. Efter 1970-talets åtgärder minskade halterna av PCB, kvicksilver och dioxiner i fisk relativt snabbt, men de senaste åren har den nedåtgående trenden stannat av.

Halterna av PCB har minskat i öring från Väneren. Halterna av dioxin och dioxinliknande PCB är idag klart under EU:s gränsvärde för öring och lax. Även abborren har halter långt under gällande gränsvärde. [Sik har halter över gränsvärdet](#).

För en del fiskar från Väneren finns [kostrekommendationer](#).

Dioxin i öring från Väneren.
EU:s gränsvärde är 4 pg/g
WHO-TEQ färskvikt.

Åtgärder

Dioxin och PCB i Väneren kommer framför allt från tidigare utsläpp. Ämnena har också spridits över landet via många diffusa källor. Dioxin och PCB finns kvar i marken vid en del äldre industriverksamheter. Därför är sanering av förorenade områden som kan läcka miljögifter till Väneren en viktig åtgärd. [Källor till dioxin och PCB-utsläpp vid Väneren \(se sidan 21\)](#).

Dioxin och PCB finns också kvar i Vänerens botten. Nytt renare sediment lagras ovan de äldre förorenade, men detta tar tid. Utsläppen idag är betydligt mindre än för trettio år sedan men fortfarande bidrar:

- Förorenade områden
- Byggnadsmaterial, kondensatorer och äldre klorfenolimpregnerat trä
- Förbränning av exempelvis avfall och biobänsle

Mer information:

[Sanering av PCB](#)

[Dioxin](#)